

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกนำมาช่วยในการเรียนการสอนมากมาย เนื่องจากช่วยขยายโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งความสะดวกในการใช้งาน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายถูกนำมาใช้พัฒนาการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถที่จะควบคุมการเรียนของตัวเองได้ และผู้สอนสามารถวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ (ถนนอมพร, 2545: 18-19) อีกทั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยสำคัญหลักของจังหวัดเชียงใหม่และภาคเหนือ ตลอดจนได้รับการยอมรับเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ ได้มุ่งเน้นในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสนับสนุนภาครัฐ เอกชน และชุมชนในเขตภาคเหนืออย่างต่อเนื่อง

ทางเลือกหนึ่งของการเลือกใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการทำสื่อการสอน (E-learning) คือการทำสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-courseware) เพราะการสร้างสื่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ง่ายต่อการเข้าใช้งานของนักเรียน นักศึกษา จำนวนมาก เป็นอิสระในการเข้าใช้งานได้ทุกสถานที่ อีกทั้งยังสะดวกในการแก้ไข ปรับเปลี่ยน ข้อมูลเนื้อหาได้ง่ายกว่าการทำสื่อการสอนรูปแบบอื่น โดยภายในระบบสื่อการสอนนั้น ประกอบด้วยส่วนของเนื้อหา บทเรียน และส่วนของแบบทดสอบ เพื่อเป็นการวัดระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ หลังจากเรียนจบในแต่ละบท และผู้สอนเองสามารถตรวจสอบได้ถึงข้อมูลการทำแบบทดสอบของนักศึกษา เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาที่ควรสอนเพิ่มเติม หากนักศึกษาส่วนมากยังทำแบบทดสอบในบทใดได้คะแนนน้อยเกินไป

หลักสูตรการเรียนของคณะบริหารธุรกิจนั้น วิชาการจัดการ (Management) เป็นวิชาสำคัญที่มีกิจกรรมหลักประกอบอยู่หลายส่วน การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการบริหารงานองค์การให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัยสมาชิกหรือทรัพยากรมนุษย์ขับเคลื่อนงานต่างๆ ให้ดำเนินไปตามแผนงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้บริหารโดยทั่วไปจึงเห็นว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดขององค์การ ดังนั้นผู้บริหารที่ไม่สามารถทำให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การเป็นไปด้วยความเรียบร้อย หรือทำไม่ครบถ้วนในสิ่งที่ควรจะทำ มักประสบปัญหามากมายในการบริหารจัดการ (สาคร สุขศรีวงศ์, 2551: 266) ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยหลักการบริหารหลายอย่าง โดยหลักของการสร้างรูปแบบการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารประสิทธิภาพทรัพยากรมนุษย์ เพราะแต่ละบุคคลมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน อีกทั้ง ความรู้ความสามารถ และศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงจำเป็นต้องมารวมกลุ่มกัน เพื่อนำจุดดี จุดเด่น ความรู้ และความสามารถในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละบุคคลมาร่วมทำงานกัน ให้บรรลุตามเป้าหมายของงาน (วรารณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2549: 8)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการทำงานเป็นทีม เป็นความรู้ในด้านการจัดการที่ไม่ควรมองข้าม เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจในการทำงานเป็นทีม ในองค์กร สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้การทำงานในองค์กรมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน ผู้ทำการศึกษาจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้เพื่อพัฒนาตนเอง เป็นสื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มคุณภาพการให้บริการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้กับคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายในเรื่องอื่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย โดยนำเสนอเนื้อหาเรื่องการทำงานเป็นทีม ให้กับคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตการทำวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เรื่อง การทำงานเป็นทีม เนื้อหา และกรณีศึกษาองค์ประกอบของบทเรียน ประกอบด้วย

- 1) แบบทดสอบก่อนการเรียนรู้
- 2) เนื้อหาบทเรียน
- 3) กรณีศึกษา ในเรื่องการทำงานเป็นทีม
- 4) แบบทดสอบหลังเรียน

ในส่วนของเนื้อหาในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การทำงานเป็นทีม เป็นเนื้อหาในหลักสูตรของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ความหมายของการทำงานเป็นทีม
- 2) ลักษณะสำคัญและประเภทของกลุ่มในการทำงาน
- 3) การพัฒนาทีมงาน

- 4) กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหาในการทำงาน
- 5) มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
- 6) จริยธรรมในการทำงาน
- 7) อำนาจการเมืองในที่ทำงาน
- 8) การวัดประสิทธิผลของทีมงาน
- 9) กรณีศึกษา

1.3.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2554 โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sampling Size) ผู้ศึกษาได้แบ่งประชากรตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักศึกษาศึกษาปริญญาตรี 30 คน และกลุ่มนักศึกษาปริญญาโท 30 คน การกำหนดขนาดตัวอย่างแต่ละกลุ่ม อย่างน้อย 30 คนเพื่อให้ได้ค่าต่ำสุดทางสถิติที่อยู่ในโค้งปกติ (Normal Curve) (ไพโรจน์ ธีรณนากุล, 2546) โดยใช้วิธีการเลือกประชากรในแต่ละกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling technique)

1.4 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

- 1) ข้อมูลจากการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องการทำงานเป็นทีม อย่างน้อย 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อย 1 คน
- 2) ข้อมูลได้มาจากการทดสอบหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ของผู้เรียน ซึ่งจะใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีอย่างน้อย 30 คน และกลุ่มนักศึกษาปริญญาโทอย่างน้อย 30 คน โดยการเก็บข้อมูลจากการทำแบบสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใช้งาน

1.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ทางการศึกษา ค้นคว้าจาก หนังสือทางด้านการจัดการ เรื่องการทำงานเป็นทีม และทางด้านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย

1.5 นิยามศัพท์

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย (E-learning Courseware) หมายถึง บทเรียนทางคอมพิวเตอร์ที่อาศัยระบบอินเทอร์เน็ตและนำเทคโนโลยีของเว็บในการถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องสื่อการสอน ที่ประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรม โดยมีการนำเสนอบทเรียนในลักษณะของตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง มีการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหา เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือให้ผู้เรียนได้ใช้ในการทบทวนความรู้

ประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ประสิทธิภาพของบทเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้เกณฑ์ 80/80 เลข 80 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคน และเลข 80 ตัวหลัง คือ จำนวนนักเรียน 80% สามารถบรรลุผลสำเร็จในการเรียนตามจุดประสงค์ของบทเรียน

ประสิทธิผลการเรียนรู้จากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ค่าระดับประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นจากการเรียน ซึ่งจะเป็นการหาผลต่างของประสิทธิภาพหลังเรียนและประสิทธิภาพก่อนเรียน โดยใช้เกณฑ์ 60 เลข 60 คือ ค่าผลต่างระหว่างประสิทธิภาพหลังเรียนและประสิทธิภาพก่อนเข้าเรียนของผู้เรียน โดยคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียน

การทำงานเป็นทีม (Teamwork) หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคลเพื่อร่วมกันในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยร่วมมือกัน ประสานงาน และตัดสินใจร่วมกัน โดยมุ่งดึงศักยภาพที่มีจากบุคคลแต่ละคนภายในกลุ่มออกมาช่วยในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ได้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง การทำงานเป็นทีม ให้กับคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.6.2 เกิดการบูรณาการความรู้ในเชิงสร้างสรรค์

1.6.3 เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาระบบซอฟต์แวร์ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายต่อไปในอนาคต

1.6.4 ทำให้คุณภาพการให้บริการการศึกษาแก่นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.7 การรายงานผลการศึกษา

สำหรับรายงานการศึกษา ผู้ศึกษาได้แบ่งออกเป็น 7 บท ดังต่อไปนี้

- 1) บทที่ 1 บทนำ
- 2) บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) บทที่ 3 ขั้นตอนการจัดทำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
- 4) บทที่ 4 เนื้อหาบทเรียนและผังดำเนินเรื่อง
- 5) บทที่ 5 ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้เรียน
- 6) บทที่ 6 การปรับปรุงบทเรียน
- 7) บทที่ 7 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ